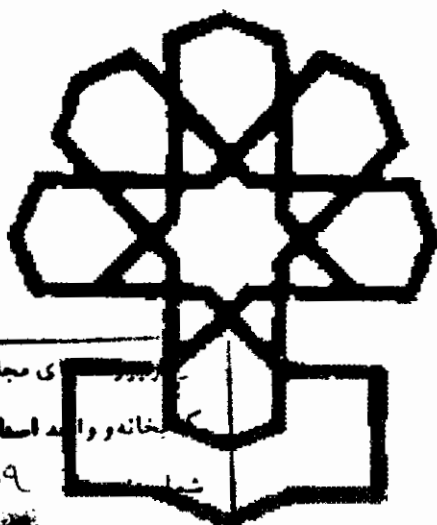

ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه

۱۳۸۰: موضوع سوبسید و کمک

درباره لایحه بودجه ۱۳۸۰ - شماره (۳۲)

کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع رسانی مجلس شورای اسلامی
 شماره سند: ۱۴۶۰۹
 تاریخ: ۸۶/۸/۲۸

کد موضوعی: ۱۶۰

شماره مسلسل: ۵۹۲۶

پرداخت سوبسید (یارانه) و انواع کمک به صورت عمومی یا به گروه های خاص می تواند سطح رفاه جامعه را دگرگون سازد. در قانون برنامه سوم در موارد متعدد درباره سوبسید و انواع کمک های نقدی و غیر نقدی دستورهایی وجود دارد. این موارد در زیر مشخص شده است.

دیدگاه برنامه سوم در مورد سوبسید و کمک

ماده ۳۷- میزان کمک دولت در تأمین هزینه های بیمه ای براساس مصوبه های هیأت وزیران معین می شود.

ماده ۴۶- در طول سال های برنامه سوم پرداخت یارانه به کالاهای اساسی، شامل گندم، برنج، روغن نباتی، قند و شکر، دارو و شیر خشک براساس مقدار سرانه برنامه دوم ادامه خواهد یافت. دولت موظف است پرداخت های خود بابت این اقلام را در بودجه های سالانه نشان دهد.

ماده ۴۷- یارانه نهاده های کشاورزی مانند کود، سم و بذر در طی سال های برنامه حفظ می شود.

ماده ۵۱- به سرمایه گذاران خصوصی و تعاونی که آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد تأسیس کنند، تسهیلات یارانه ای اعطا می شود.

ماده ۶۷- وزارتخانه های صنایع، معادن و فلزات، نیرو و نفت اجازه دارند به برخی از سرمایه گذاری های مولد کمک مالی اعطا کنند و پرداخت تسهیلات یارانه ای برحسب مورد می تواند صورت پذیرد.

ماده ۶۸- شرکت های تابعه وزارتخانه های پست و تلگراف و تلفن، صنایع، معادن و فلزات، نیرو و نفت اجازه دارند به سرمایه گذاری های مولد کمک مالی اعطا کنند و در دریافت منابع

مالی یارانه‌ای توسط این سرمایه‌گذاری‌ها فعال شوند. مابه‌التفاوت سود بانکی توسط این شرکت‌ها می‌تواند پرداخت شود.

ماده ۸۴- حمایت دولت در اعطای تسهیلات اعتباری به صورت یارانه نرخ سود، اعتبارات ترجیحی و قبول تضمین بازپرداخت در چارچوب بودجه‌های سالانه است.

ماده ۱۰۰- صندوق‌های غیردولتی پژوهشی می‌توانند تسهیلات یارانه‌ای دریافت کنند.

ماده ۱۰۱- مراکز پژوهشی می‌توانند تحت پوشش بیمه‌های حمایتی قرار بگیرند.

ماده ۱۰۴- کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی به سازمان‌های زیست محیطی جزو هزینه‌های قابل قبول آن‌ها تلقی می‌شود.

ماده ۱۰۶- بانک کشاورزی می‌تواند تسهیلات یارانه‌ای بپردازد.

ماده ۱۱۴- صادرات کالاهایی که دولت برای تأمین آن‌ها به صورت مستقیم یارانه پرداخت می‌کند با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز است.

ماده ۱۳۱- سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور اجازه دارد وجوه اداره شده‌ای نزد بانک‌ها داشته باشد که از آن محل به بخش خصوصی خواهان فعالیت در امر راه‌اندازی و تجهیز ناوگان حمل و نقل شهری تسهیلات با سود یارانه‌ای پرداخت کند.

ماده ۱۴۲- دولت مکلف است کمک هزینه مسکن به نیروی انتظامی بدهد.

ماده ۱۵۲- جانبازان بالای بیست و پنج درصد به‌طور کامل و دانشجویان تحت پوشش کمیته امام و سازمان بهزیستی تا سقف پنجاه درصد، از پرداخت شهریه دوره‌های شبانه معافند.

ماده ۱۵۳- دولت به دانشجویان کم‌بضاعت به صورت‌های مختلف کمک می‌کند.

ماده ۱۶۳- به راهکارهای اجرایی و پژوهش‌های کاربردی برای ارتقای جایگاه مساجد کمک‌های مالی اعطا خواهد شد.

ماده ۱۶۹- کمک‌های پرداختی به سازمان تربیت بدنی جزو هزینه‌های قابل قبول است.

ماده ۱۹۱- معادل پنجاه درصد از درآمد کلیه دادگاه‌ها و سازمان‌های وابسته به قوه قضائیه به عنوان کمک در اختیار قوه قضائیه قرار می‌گیرد.

ماده ۱۹۶- واردات داروهای حمایتی و مواد اولیه ساخت دارو با نرخ رسمی ارز (نرخ شناور) صورت می‌پذیرد و در صورت تغییر نرخ ارز این واردات یارانه ریالی دریافت

می‌کنند.

ماده ۱۹۷- شورای اقتصاد در توزیع منابع اعتباری یارانه‌ای، سبد مطلوب غذایی را مدنظر قرار می‌دهد.

برای کلیه موارد ذکر شده در بالا، الزامات بودجه‌ای وجود دارد و هر نوع کمک در چارچوب موارد بالا باید در بودجه بارقمی خاص مشخص شود. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ تعدادی از موارد بالا وجود دارد.

دیدگاه لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ در مورد سوبسید و کمک

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ در مجموع در ۲۲ مورد از سوبسید و کمک سخن به میان آورده شده است. جدول زیر این موارد را نشان می‌دهد. موارد خاص، مثل کمک به مسکن نیروی انتظامی، از خواسته‌های مشترک بین برنامه و بودجه است.

ویژگی‌های کلان اقتصادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰: موضوع: سوبسید و کمک

شماره تبصره یا کد عملیات بودجه‌ای	ماهیت عملیات	گروه تحت پوشش	مبلغ عملیات و ماهیت تسویه	گروه مجری
تبصره ۳، بند و	پرداخت تسهیلات مالی مکمل دریافتی از محل تبصره ۳	بازنشستگان	مبلغ قابل پرداخت به نسبت دو برابر مبلغی است که شخص از محل تبصره ۳ دریافت می‌دارد و کارمزد آن ۱۲ درصد است.	سازمان‌های بازنشستگی کشوری و لشگری
تبصره ۳، بند ک	معافیت از پرداخت آورده مستقاضی در جریان دریافت وام و تسهیلات مالی	مسددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی به نسبت ۸۰ درصد و ۲۰ درصد	۱۰۰ میلیارد ریال تسهیلات خود اشتغالی	بانک عامل احرای تبصره

ادامه ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰: موضوع: سوپسید و کمک

شماره تبصره یا کد عملیات بودجه ای	ماهیت عملیات	گروه تحت پوشش	مبلغ عملیات و ماهیت تسویه	گروه مجری
تبصره ۳، بند ۱	تسهیل امور گاز رسانی، لوله کشی گاز و فاضلاب داخل منازل	انشعاب های خاصه می خواهند منازل خود را گاز کشی کنند یا برای آن فاضلاب بگذارند	تا سقف ۱۰۰ میلیارد ریال بابت گاز و ۵۰ میلیارد ریال بابت فاضلاب، ولی تا مبلغ ۱ میلیون ریال بابت هر انشعاب گاز و تا سقف ۵۰۰ هزار ریال بابت هر انشعاب فاضلاب دوره بازپرداخت تسهیلات دو ساله است.	بانک های عامل اجرای این تبصره
تبصره ۳، بند ۳	اعطای کمک بلاعوض و پرداخت کارمزد بانکی با هدف توسعه روابط خارجی و گسترش همکاری های اقتصادی بین المللی	بستگاه های اقتصادی خارجی	۵۰ میلیارد ریال از محل ردیف ۵۰۳۳۳۵ قسمت چهارم این لایحه	دولت
تبصره ۵، ردیف های ۵۰۳۰۱۹ و ۵۰۳۰۲۱	تأمین کالاهای اساسی به قیمت ارزان	عمامه مردم ایران	به ترتیب مبلغ ۱۰۰۶۵۲۰۰ و ۴۷۳۰۰۰ هزار ریال	دولت از طریق بودجه
تبصره ۵، بند ۵	پرداخت پاداش به کارکنان سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان	کارکنان سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان	۳ میلیارد ریال	سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان
تبصره ۸، بند ۲	اخذ ۵/۰ درصد قیمت کالای ساخته شده وارداتی برای کمک به سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۸۰ میلیارد ریال	وارد کنندگان

ادامه ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰: موضوع: سویسید و کمک

شماره تبصره یا کد عملیات بودجه ای	ماهیت عملیات	گروه تحت پوشش	مبلغ عملیات و ماهیت تسویه	گروه مجری
تبصره ۸ بند ح	پسرداخت سود و کارمزد مسکن	فرهنگیان کشور	۱۰ درصد سود و کارمزد، سیستم بانکی ولی کل مبلغ مشخص نشده است. مبلغ وام برای هر مشمول معادل ۳۰ میلیون ریال است.	
تبصره ۹ بند و، قسمت ۵	اخذ وجه از مشمولان معاف شده برای افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی	نیروی انتظامی	به جای ۱۰ هزار ریال بابت صدور کارت و بابت هزینه اعزام دیرتر از موعد این گروه در هر مورد ۳۵۰۰ ریال می پردازند	دولت
تبصره ۱۱، بندهای	صدور مجوز استفاده از منابع برنامه کمک های فنی و اعتباری برای سرمایه گذاری	کارگزاران مختلف در مناطق مختلف کشور	مشخص نیست و در بندهای مختلف آمده است. ولی تا سقف ۲۵ درصد مبلغ می تواند به عنوان کمک محسوب شود.	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
تبصره ۱۷ بند و	بهره مندی از امکانات پارانه ای	دانشجویان دانشگاه های غیراستفاهی - غیردولتی	نامشخص	نامشخص
تبصره ۱۷ بند ز	بهره مندی از امکانات پارانه ای و کمک به بنیاد مستضعفان	دانشجویان جانپاز سالانی ۲۵ درصد دانشگاه های غیراستفاهی - غیردولتی که از طریق کنکور سراسری وارد دانشگاه می شوند.	تا سقف ۲ میلیارد ریال از محل ردیف ۱۰۲۲۰۴ اعتبار تخصیص داده شده به بنیاد مستضعفان و جانپازان	دولت
تبصره ۱۷ بند ی	پرداخت شهریه	کلیه مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی	نامشخص ولی از محل ردیف های ۱۲۹۰۲۲ و ۱۳۱۵۰۰	دولت

ادامه ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰: موضوع: سوبسید و کمک

شماره تبصره یا کد عملیات بودجه ای	ماهیت عملیات	گروه تحت پوشش	مبلغ عملیات و ماهیت تسویه	گروه مجری
تبصره ۱۹، بندالف	کمک شهرداری های شهرهای کوچک	مردم شهرهای کوچک	تا ۱۸ میلیارد ریال از محل ردیف ۱۰۵۰۰۴ قسمت چهارم لایحه	دولت
تبصره ۱۹، بنده	کمک برای خرید اتوبوس	بخش خصوصی	نامشخص ولی از راه پرداخت وام های ارزان قیمت	دولت
تبصره ۲۷، بندالف	بهنه سازی مصرف انرژی	مصرف کنندگان نهایی انرژی در کشور	۱,۳۸۰/۲ میلیارد ریال از ردیف ۵۹۴۶۹۰ قسمت سوم	دولت
تبصره ۲۷، بند ج قسمت ۲	پرداخت پاراننه به مصرف برق	مصرف کنندگان مناطق گرمسیر	۱۵۰ میلیارد ریال	شرکت ملی نفت ایران
تبصره ۲۷، بنده	پرداخت پاراننه به مصرف برق	مصرف کنندگان چاه های آب در مناطق روستایی	۱۸۰ میلیارد ریال	وزارت نفت و وزارت نیرو
تبصره ۳۳، بند ج	رایگان بودن برق	وزارت راه و ترابری	نامربوط	وزارت نیرو
تبصره ۳۴، بند ج	اعطای کمک هزینه تحصیلی	دانشجویان رشته پزشکی قانونی	۵۹/۹۹ میلیارد ریال به شرح ردیف ۱۰۸۰۰۵ قسمت چهارم لایحه	سازمان پزشکی قانونی
تبصره ۳۹، بندالف	توزیع نفت سفید و گاز مایع با قیمت های رسمی	روستاییان و عشایر	نامشخص	شرکت ملی نفت ایران
تبصره ۴۵، بندالف	پرداخت تعهدات انجام شده	جانبازان، آزادگان و خانواده های شهدا	نامشخص، تا ۵۰ میلیون ریال برای شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر و تا ۴۰ میلیون ریال برای سایر شهرها	شرکت ملی فولاد

ارزیابی عمومی

بجز در مورد کالاهای اساسی (که به طور کلی گندم را در بر می گیرد) و کود شیمیایی، در بیش تر موارد اقلامی که به عنوان سوبسید ذکر می شود یا کمک های موردی است یا

بازچرخانی منابع ناشی از گران کردن یک کالا یا خدمت. نمونه بارز این وضع انرژی است که در ردیف‌های ۵۹۴۶۸۰ و ۵۹۴۶۹۰ قسمت سوم درآمد، به ترتیب مبالغ ۶۹۸/۲ میلیارد ریال و ۱،۳۸۰/۲ میلیارد ریال اضافی را عاید بودجه دولت می‌سازد. دولت این مبالغ را که در وهله نخست با نام حذف سوبسید از مردم، یعنی مصرف کنندگان انرژی، دریافت کرده بود، یک بار دیگر به خود آن‌ها به نام کمک برمی‌گرداند. نمونه دیگر فروش ارز به نرخ گران است که در ردیف‌های ۴۲۰۵۰۰ و ۲۱۰۱۰۴ قسمت سوم درآمد، مبالغ هنگفتی را که در حد یک سوم درآمد بودجه است، به خزانه واریز می‌نماید.

با ارزیابی برنامه و بودجه پیشنهادی نمی‌توان به ساخت مشخصی در مورد سوسیدها دست یافت. با وجود این زمینه‌های سوسید و کمک در بودجه پیشنهادی، شباهت‌هایی به برنامه سوم دارد.